

Viltvårdsplan

för det kommunala markinnehavet
i Upplands Väsby kommun

mars 2014

Upplands Väsby
kommun

**KONTORET FÖR
SAMHÄLLSBYGGNAD**

Förord

Kommunstyrelsen har beslutat att ge teknik- och fastighetsutskottet uppdraget att i samråd med Vilt- och skadedjursgruppen att ta fram en viltvårdsplan för viltvården inom Upplands Väsby kommuns markinnehav. Projektgruppen som består av tjänstemän från KSB , S&P och MHK samt Vilt- och skadedjursgruppen har utarbetat ett förslag till viltvårdsplan som grundar sig på de riktlinjer som framkom under workshopen 2013-06-19.

En gemensam ståndpunkt som framkom under workshopen var att det finns ett starkt behov av att ha en väl genomarbetad viltvårdsplan inom kommunen som tydliggör mål, visioner, uppgifter och ansvar. Projektgruppen har arbetat utifrån detta under framtagandet av viltvårdsplanen. Viltvårdsplanen består av två dokument, en viltvårdsplan med mål och strategier samt en viltvårdsinstruktion främst riktad till de viltvårdare som utför uppdraget.

Upplands Väsby, mars 2014

Anne-Sophie Arbegard, Kontoret för KSB

Solveig Jusélius, S&P

Rickard Sandström, KSB

Nils Odén, KSB

Karin Alm, KSB

Håkan Talling, MHK

David Lundqvist, MHK

Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby

Innehåll

Begreppsförklaringar	1
Viltsituationen i kommunen.	2
Kommunens markinnehav	3
Ansvar och organisation av viltvård på kommunal mark	3
Uppdrag för kommunala viltvårdare	3
Viltvård på kommunal mark.	4
Kommunala viltvårdsmål	4
Mål 1. Artspecifika riktlinjer och utsatta arter	4
Mål 2. Säkerhet.	6
Mål 3. Minskning av viltolyckor	7
Mål 4. Rimliga nivåer på viltstammarna	8
Rådjur.	8
Vildsvin.	8
Älg	8
Mål 5. Ökad förståelse från allmänheten för viltvårdsarbetet	8

Bilaga 1: Strategi för viltvård och jakt samt bekämpande av skadedjur
på kommunal mark

Bilaga 2: Beslut i kommunstyrelsen, utdrag ur KS protokoll § 96 2012-06-04

Bilaga 3: Resultat från workshop om viltvård den 19 juni 2013

Begreppsförklaringar

Arrondering	Utformning av en fastighet eller en markyta med avseende fastighetsgränser och hur marken är belägen i förhållande till vägar och bebyggelse med mera.
Biotop	En omgivningstyp med naturliga gränser där en viss växt- eller djurart lever och uppehåller sig i.
Eftersök	Uppletande av skadat vilt oftast med hjälp av hund.
Fauna	Alla djurindivider inom ett område
Habitat	En miljö där det finns potential för att en viss djurart kan befinna sig i. Områdets lämplighet som livsmiljö sedd ur artens perspektiv.
Jaktår	Jaktåret sträcker sig fr.o.m. 1 juli t.o.m. 30 juni.
KSB	Kontoret för samhällsbyggnad
KS	Kommunstyrelsen
KSTFU	Kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott
LKC	Polisens länskommunikationscentral
Lst	Länsstyrelsen i Stockholms län
MB	Miljöbalken
MHK	Miljö- och hälsoskyddskontoret
Nyckelarter	En art som har stor betydelse för andra arters överlevnad, tex att en hackspetts hål i trädstammar blir bon åt andra fåglar.
Nyckelbiotop	Biotop som från en samlad bedömning av biotopens struktur, artinnehåll, historik och fysiska miljö anses ha en mycket stor betydelse för flora och fauna.
Predator	Rovdjur, kan vara både köttätande (karnivor) samt allätare (omnivor).
Skadedjur	Se definition under MHK:s kapitel.
Skyddsjakt	Skyddsjakt är en benämning på jakt som bedrivs för att förebygga skador av vilt. Under skyddsjakt får även djur som är fridlysta, eller djur för vilka jakttiden inte är inne jagas, om de förutsättningar som anges i lagstiftningen är uppfyllda
S&P	Stöd & Process
Utsatta arter	En art som inte uppfyller målet om en gynnsam bevarandestatus från EU:s art- och habitatdirektiv.
Vilt	Alla jaktbara djur som jaktlagen föreskriver. Dock räknas oftast djur in som under någon tidsperiod också har blivit jagade fast de är fridlysta idag, t.ex. varg, utter och ekorre.
Viltvård	Åtgärder som förbättrar levnadsförhållanden för vilt inom ett givet område.
VSG	Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby, ideell förening.
Åtel	Utfodringsplats för vilda djur som är medvetet skapat av människor.

Viltsituationen i kommunen

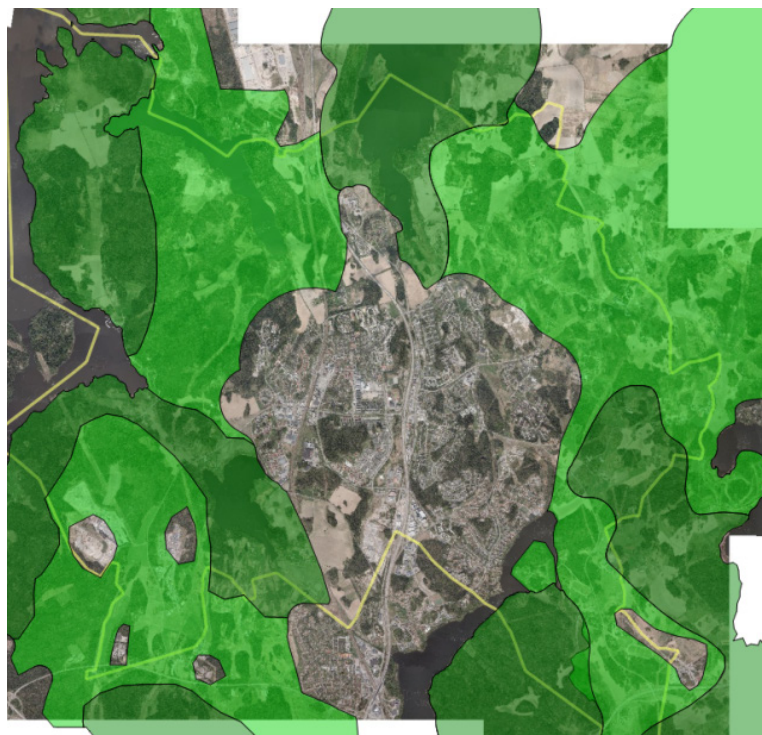
Genom kommunen går det två gröna kilar in mot Stockholm. Av figur 1 framgår att de mörkgröna områdena är värdekärnor medan de ljusgröna partierna visar viktiga spridningskorridorer och sammanhängande grönstruktur. I västra delen av kommunen är det Järvakilen och i östra delen är det Rösjökil. Kilarna har höga natur- och kulturvärden som skyddas för att kunna bibehålla korridorer för biologisk spridning samt för att säkerställa allmänhetens möjligheter till friluftsliv och rekreation. Kilarna ger det vilda optimala förutsättningar för överlevnad och fortplantning i form av skydd, skyl, mat och vatten. Dessa områden är därför viktiga för viltet och det är många djur som vandrar mellan de olika kilarna när födotillgångarna börjar minska eller under parningsssäsongen.

Detta medför att viltstammarna under vissa perioder under året rör sig inom och mellan de olika kilarna. Under höst och vinter när tillgången på mat sinar inom kilarna rör sig viltet gärna in till tätorten där födotillgången är rik under hela året, bland annat i villaträdgårdar och tätortsnära skogsområden. När mängden djur ökar inom tätorten så ökar även viltolyckorna i trafiken med hög frekvens. Under 2013 inrapporterades 87 kollisioner med vilt, jämfört med 55 olyckor 2012. 2013 var det två älgar (en av dessa blev påkörd på E4:an, och saknas därför i statistiken), ett vildsvin och 85 rådjur som dödats eller skadats i trafiken. Aktuell olycksstatistik finns på nationella viltolycksrådets hemsida www.viltolycka.se (<http://www.viltolycka.se/statistik/har-handler-viltolyckorna/>).

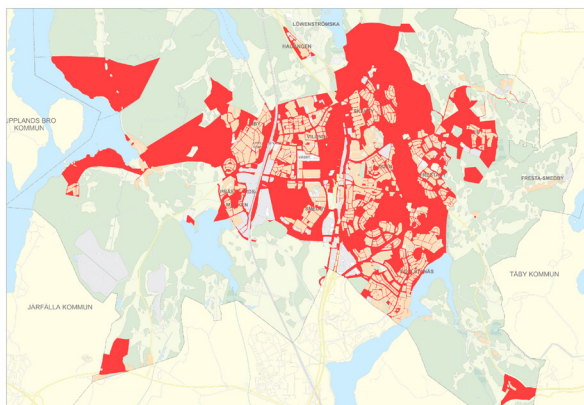
Dagens viltsituation i kommunen innebär en stor mängd olika arter som mer eller mindre frekvent uppehåller sig på kommunens mark samt inom kommungränserna.

Populationen av rådjur är den mest utmärkande viltstammen som är väl utbredd över hela området och rådjuren är dessutom många till antalet. Det finns också två stationära dovhjortsstammar väster om järnvägen som ofta är väl synliga för allmänheten. Älgstammen är även den stabil och finns representerad inom kommunen, vilket bland annat utmärker sig i olycksstatistiken. Rådjuren är dock överrepresenterade sett till antalet olyckor.

I dagsläget har bara enstaka observationer av vildsvin gjorts inom kommunens gränser men det finns väletablerade populationer i angränsande kommuner. Därför spås även populationen av vildsvin öka, både sett till antal och areal, och bli ett permanent viltslag inom kommunen de närmaste åren. Vad gäller andra populationer av övrigt småvilt inom kommunen ligger dessa på "normala" nivåer med naturliga variationer.

Figur 1. De gröna kilarna omger kommunens tätort.

Figur 2 Karta över kommunens markinnehav är markerat med rött.

Kommunens markinnehav

Hela Upplands Väsby kommun omfattar drygt 8 300 hektar varav kommunen äger 1 500 hektar. Historiskt har kommunen upplåtit 300 ha av marken för jaktändamål till olika jakträttsinnehavare. Dessa upplåtelseavtal för jakt sades upp under 2010 av kommunen med anledning av att en översyn genomfördes eftersom avtalsvillkoren skiljde sig åt mellan de olika områdena samt att marken inte bedömdes lämplig att utöva kommersiell jakt på av bland annat säkerhetsskäl. Med kommersiell jakt menas en verksamhet som ger intäkter till kommunen, genom att till exempel sälja dagkort för rådjursjakt eller att upplåta mark för jakt till högstbjudande.

Ansvar och organisation av viltvård på kommunal mark

Kommunstyrelsen (KS) ska leda och samordna planering och uppföljning av de olika verksamheter som finns inom kommunen, vilket även omfattar viltvården. Översynen år 2010 ledde till KS beslut 4 juni 2012 § 96, som innebär att den ideella föreningen Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby (VSG) fick uppdraget att bedriva all viltvård, eftersök och skadedjursbekämpning inom det kommunala markinnehavet.

Vidare fick kommunstyrelsens teknik och fastighetsutskott tillsammans med VSG i uppdrag att ta fram en viltvårdsplan avseende det kommunala markinnehavet. Kommunstyrelsens beslut samt tjänsteutlåtande till beslutet finns att läsa i sin helhet i bilaga 1.

Teknikenheten på kontoret för samhällsbyggnad (KSB) är den enhet som ansvarar för det operativa utförandet av

Figur 3 Gäss på badstränder kan orsaka problem, men är sällan ett fall för MHK.

uppdraget. Ekologen på KSB är den samordningsansvarige tjänstemannen mellan förtroendevalda, tjänstemän och viltvårdare.

Miljö- och hälsoskyddskontoret (MHK) förprövar och utövar tillsyn enligt bland annat miljöbalken på uppdrag av miljö- och hälsoskyddsnämnden. MHK kan ingripa och ställa krav på fastighetsägaren eller verksamhetsutövare att utföra åtgärder när det finns en risk för olägenhet för människors hälsa oavsett vem som har orsakat problemet.

Uppdrag för kommunala viltvårdare

Den eller de personer/organisationer som är utsedda att vara kommunala viltvårdare har i uppdrag att utföra kommunens olika skyldigheter och förverkligande av viltvårdsmålen. Genomförandet av uppdraget på den kommunala marken regleras genom en särskild instruktion till viltvårdarna. Konkreta exempel på vad uppdraget innebär kan vara att fänga in och avliva skabbrävar inom tätbebyggda områden, avlägsna gäss från kommunala badplatser eller begränsa antalet rådjur som lever inne i tätortsnära naturområden.

Viltvårdarna ska dessutom vara kontrakterade eftersöksjägare åt polisen och det nationella viltolycksrådet. Detta är i grunden inget kommunalt ansvar, dock är det positivt att ha lokalt etablerade eftersöksjägare inom kommunen eftersom de har god lokalkännedom och snabbt kan lösa problem som uppstår inom det kommunala markinnehavet. Tillsyn över viltvården utförs av jakttillsynsmän, som är förordnade av länsstyrelsen.

Tillsyn över fiskeverksamhet utövas av fisketillsynsmän vilka även de förordnas av länsstyrelsen.

Viltvård på kommunal mark

Anledningen till att det överhuvudtaget ska bedrivas viltvård på den kommunala marken är det markägarens ansvar som åligger markägaren enligt 4 § jaktlagen (SFS 1987:259).

Detta ansvar betyder att allt vilt ska vårdas i syfte att bevara arter samt främja en lämplig utveckling av viltstammarna. I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på vilt. Markägaren och jakträttshavaren svarar för att åtgärder utförs och anpassningen sker. Om inte detta ansvar fullföljs kan kommunen komma att bli ersättningskyldig till bland annat jordbruksarrendatorer om viltskador uppstår. En annan anledning är att kommunen vill förebygga skador på enskild och allmän egendom.

Det kan konstateras att olika markägare har olika syften med sin viltvård. En del markägare vill maximera antalet vilda djur för att få bättre jakt, medan andra markägare vill kunna bedriva jordbruk utan viltskador. Kommunen som markägare vill ha en viltstam av god kvalitet och i en balanserad mängd.

Kommunala viltvårdsmål

Kommunstyrelsens ordförande och kommundirektören bjöd in politikerna i miljö- och planutskottet, miljö- och hälsoskyddsnämnden, byggnadsnämnden och teknik- och fastighetsutskottet till en workshop den 19 juni 2013 för att ge in-

formation till de förtroendevalda och för att gemensamt diskutera innehållet i den viltvårdsplan som ska upprättas tillsammans med berörda tjänstemän och viltvårdarna i VSG. Resultatet från workshopen, se bilaga 2, har legat till grund inför framtagandet av viltvårdsplanen och instruktionerna till viltvårdarna.

Inom kommunen ska det finnas en livskraftig fauna i balans samt ett landskap präglad av biologisk mångfald som hyser plats åt en stor variation av arter och individer. Kommunen samt viltvårdarna ska kontinuerligt sträva efter förbättring i den egna verksamheten med särskilt fokus på:

1. Bevara och arbeta fram så naturligt artrika och livskraftiga viltpopulationer som markens förutsättningar medger. Extra fokus på särskilt utsatta arter samt nyckelarter som kan bidra till en förbättrad situation för andra arter.
2. All viltvård ska ske på ett för allmänheten och viltvårdarna tryggt och säkert sätt.
3. Minskat antal viltolyckor i trafiken.
4. Viltstammarna, dvs. antalet djur inom ett bestämt område, bör regleras till en för trafiken, jord- och skogsbruket samt andra intressen rimlig nivå.
5. Ökad förståelse från allmänheten om betydelsen av kommunens viltvårdsarbete.

Mål 1. Artspecifika riktlinjer och utsatta arter

För att uppnå målet ska nedanstående punkter beaktas i skötseln av naturmarken där det är möjligt.

- Planteringar och lähäckar - se till att släppa fram solen och stänga ute vinden genom att plantera bärande buskar nära åkermark.
- Detta gynnar många av de numera marginaliserade arter som är knutna till det öppna jordbrukslandskapet. Detta förbättrar skyddet året runt för många arter, förbättrar mikroklimatet för djur och fåglar samt gör så att bryn och häckar blir spridningsvägar i landskapet.
- **Anlägga eller restaurera våtmarker** – alla djur är beroende av vatten för att överleva och därför är det viktigt

att det alltid finns tillgängligt vatten för de vilda djuren. Våtmarkerna bidrar till en ökad biologisk mångfald, bevarar vattenkrävande grödor som är föda till djuren samt att det skapar ett vackrare landskap som väcker människors intresse för naturen.

- **Viltvänliga trädor samt viltåkrar** – eftersom födotillgång också är en förutsättning för viltets överlevnad så är det klokt att anpassa åkrar som ligger i träda för viltet. På detta sätt leder åkrarna bort viltet från jordbruksgrödor och villaträdgårdar och det blir positiva bieffekter för både vilt och människa. Anläggning av viltåkrar sker också med samma målsättning, och en annan stor fördel är att kommunen själv kan bestämma vilka platser som är

lämpliga för viltet att uppehålla sig. Dessutom ger dessa åkrar fodertillskott under yngel- och häckningsperioden för hjortvilt, hare samt fåglar. Rätt planerade utgör de inte heller enbart utmärkt skydd för djuren utan fungerar också som spridningskorridorer i landskapet.

De djurarter som är listade i listan nedan betraktas normalt sett inte som skadedjur, utan som vilt som bidrar till en biologisk mångfald samt till ett förhöjt upplevelsevärde för de

som vistas i naturen. Nedanstående arter ska därför förvaltas hållbart och anpassas genom viltvårdsåtgärder till passande nivåer. Arter som har funnits inom kommunen men som de senaste årtiondena sjunkit till näst intill obefintliga nivåer är bland annat utter, fältfåglar (fasan och rapphöna) samt skogshare. Det finns däremot många, förhållandevis enkla, metoder för att få tillbaka bra habitat som möjliggör en återetablering av dessa djur.

Art	Mål	Åtgärd
Rådjur	Rimliga numerära nivåer, ej orsak till olägenhet, minskat antal viltolyckor	Avskjutning vid överskridande av mål
Älg	Inga viltolyckor	Länsstyrelsens avskjutningslicens
Hare	Livskraftig stam	Ingen åtgärd om ej olägenhet
Dovhjort	Livskraftig stam	Avskjutning vid överskridande av mål
Kronhjort	Etablera livskraftig stam	Kalvavskjutning vid överskridande av mål
Vildsvin	Inga vildsvinsrelaterade skador på åkermark, park eller trädgårdar	Avskjutning vid överskridande av mål
Bäver	Ej orsak till olägenhet	Insatser för att skrämja bort djuren från aktuell plats, sista utväg ska vara avskjutning.
Grävling	Ej orsak till olägenhet	Fällfångst vid olägenhet
Räv	Naturlig predation av bytesdjur	Avskjutning/fällfångst vid skabbsmitta
Fälthöns	Livskraftig stam	Avskjutning vid överskridande av mål
Tjäder/Orre	Livskraftig stam	Ingen avskjutning
Mård	Ej orsak till olägenhet	Ingen avskjutning om ej olägenhet
Gäss	Ej orsak till olägenhet	Förebyggande arbete samt avskjutning
Andfåglar	Stor representation av landets arter	Förebyggande arbete samt avskjutning
Varg	Frekventa besök från närliggande revir	Enligt beslut från LST
Lo	Frekventa besök från närliggande revir	Enligt beslut från LST
Utter	Etablering av revir	Fridlyst, endast förbättra livsbetingelser

Mål 2. Säkerhet

All verksamhet som sker på uppdrag av kommunen ska utföras med fokus på säkerhet för allmänheten, viltvårdarna samt för det eventuella viltet i fråga. Säkerhetstänkandet ska genomsyra hela verksamheten i allmänhet och all verksamhet med skjutvapen i synnerhet. Vapenhanteringen ska alltid ske enligt jägareförbundets riktlinjer för säker vapenhantering för både kul- och hagelvapen. Med tanke på kommunens lokalisering inom en storstadsregion där allmänheten kan tänkas uppehålla sig i/vid skogsområden eller andra områden där vilt kan tänkas uppehålla sig ska det alltid vid avlossande av skott finnas 100 % kulfång i direkt anslutning till det tilltänkta målet. Säkerheten vid eftersök ska vara fokuserad på förebyggande åtgärder som till exempel tydliga utmärkingar av olycksplatsen så att trafikanter på ett tydligt och uppenbart sätt uppmärksammar eftersöksjägarens position och anpassar hastigheten på vägen efter situationen.

En av kommunen godkänd viltvårdare som utför uppdrag ska uppfylla nedanstående grundregler gällande säkerhet:

- Alltid informera den berörda allmänheten om eller tydligt markera gränser för risker vid tätortsnära uppdrag.
- Alltid besvara eventuella frågor som allmänheten kan komma med, och vid behov även hänvisa allmänheten till samordningsansvarig tjänsteman.
- Alltid bära signalfärgade plagg samt medföra legitimation.

Figur 4. Skylt som ska informera allmänheten när en insats sker på det kommunala markinnehavet.

Mål 3. Minskning av viltolyckor

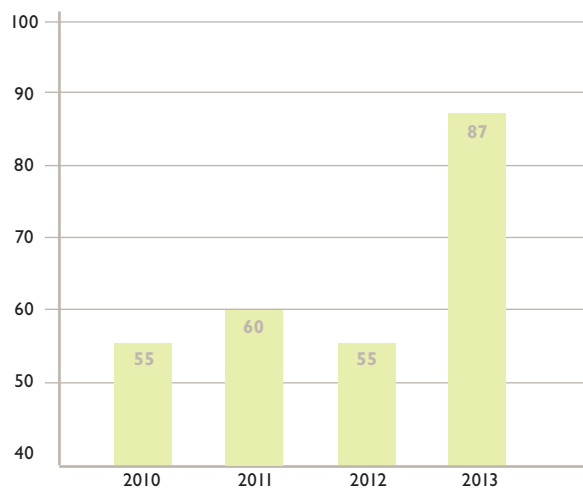
Studier visar att vägar med mycket trafik, vegetation nära vägen samt vägar som korsar vattendrag är de mest utsatta områdena för viltolyckor. Om dessa områden dessutom är skogsbeklädda, bitvis skogsbeklädda med öppna luckor eller att många landskapstyper finns närvarande så är risken för kollisioner ännu större. Områden med jordbruk samt urban bebyggelse är generellt sätt områden som är mindre utsatta för viltolyckor. Dock visar statistiken från Nationella Viltolycksrådet att viltolyckorna sker utspritt över hela kommunen. Det finns däremot metoder för att minska risken för viltkollisioner utmed vägarna. Nedan följer ett antal exempel som kan tillämpas för att minska olycksrisken. Dessa punkter kan förbättra situationen vad gäller viltolyckor i kommunen och finns med i gata- och parksenhetens tekniska handbok:

- Hastighetsefterlevnad – ett utökat samarbete mellan polisen och kommunen om trafikövervakning på drabbade vägsträckor. Sänkt hastighet sänker olycksrisken rejält.
- Bortforsling av träd och buskar som fälls nära väg ska ske omgående för att minska risken för att locka dit vilt som ser detta som en delikatess. Särskilt viktigt vintertid då födotillgången är dålig.
- Slätter i vägkanter ska ske vid rätt tidpunkt på året. En tidig slätter gynnar förekomsten av attraktiv växtlighet under höst och vinter och likaså under nästkommande

vår och sommar om den utförts sent under växtsäsongen. Därför bör slättern ske mitt i växtsäsongen för att begränsa olycksrisken.

- Sådd av vegetationen i vägkanter ska utgöras av för viltet osmakliga arter. Rödklöver och blålusern är arter som bör undvikas då dessa är attraktiva för viltet vilket ökar risken för vilt nära eller på vägarna.
- Stödutfodring vintertid ska ske på perifera platser där viltet kan uppehålla sig utanför riskzoner för vägtrafiken.

Antal viltolyckor i Upplands Väsby

Figur 5. Tabell över de viltolyckor som rapporterats i de senaste fyra åren. Dock finns ett stort, orapporterat mörkertal.

Mål 4. Rimliga nivåer på viltstammarna

Rådjur

I dagens situation i kommunen är det rådjuren som utmärkt sig i att vara det vilt som är mest frekvent förekommande i viltolycksstatistiken samt den viltart som förekommer mest frekvent i felanmälningarna dvs. när man ringt eller mailat till Väsby Direkt. Därför kommer viltvårdarna tillsammans med kommunens ekolog (samordningsansvarig tjänstman) att årligen göra en bedömning utifrån bland annat antalet inkomna felanmälningar, observationer och viltolycksstatistiken, och utifrån detta planera insatser som är nödvändiga inför det kommande året.

Vildsvin

Vildsvinsjakten ska vara fokuserad på avskjutning vid jordbruksgrödor som är extra känsliga för angrepp och särskilt vid tidpunkter innan eller under skörd, samt vid strategiskt utvalda platser där djuren kan tänkas passera vid försök att etablera sig inom kommunens gränser. Jordbruksmarker som är utarrenderade bör dessutom vara de platser där den mest intensiva vakjakten efter vildsvin sker eftersom kommunen kan bli ersättningskyldiga till arrendatorerna om viltskadorna på grödorna övergår vad som kan anses som normalt enligt jordabalken 9 kap 34 §. Vid omfattande skador på jordbruksgrödor bör viltåkrar anläggas på perifera platser där en viltpopulation inte utgör samma problem för jordbrukare och allmänhet.

Figur 6 Vildsvin som uppehåller sig på jordbruksgrödor kan skapa stora problem.

Älg

Med de ändringar som gjorts i jaktlagen (2010:2001) och som trädde i kraft den 1 januari 2012 får jakt efter älg ske enligt utfärdad licens av länsstyrelsen och inom områden som länsstyrelsen har registrerat (licensområde). Upplands Väsby kommuns markinnehav är ett registrerat licensområde, benämnt 01-09-02-008-A. De utfärdade licenserna som berör den kommunala marken ska i största möjliga mån följas, eftersom licenserna grundar sig på länsstyrelsens älginventeringar tillsammans med bedömningar om hur stor älgstammen ska vara inom det aktuella området för att vara anpassad till de lokala förutsättningarna.

Mål 5. Ökad förståelse från allmänheten för viltvårdsarbetet

För att undvika förvirring och missförstånd, samt för att viltvårdarna inte ska behöva motivera sina metodval under pågående uppdrag i fält så ska all eventuell kontakt med media samt besvarande av frågor samt hantering av synpunkter hänvisas till Väsby Direkt. Väsby Direkt hänvisar i sin tur sedan frågan vidare till samordningsansvarig tjänsteman. Även om frågorna från media och allmänheten kan verka enkla så ska denna hantering ske för att kommunikationen utåt ska vara samstämmig med uttalanden som görs från de berörda kontoren/enheterna i kommunen.

Digital kommunikation

Upplands Väsby kommuns hemsida för viltvård ska uppdateras tillräckligt ofta för att snabbt och effektivt kunna besvara de frågor som allmänheten kan tänkas ställa angående jakt

och viltvård. En beskrivning av kommunens samarbete med uppdragutförarna/viltvårdarna ska också finnas lättillgängligt på hemsidan för att underlätta för allmänheten att rapportera in problem, ställa frågor samt att framföra klagomål.

Allmänhetens synpunkter

För att kunna agera på det mest lämpade och effektiva sättet i varje ärende har en rutin för Väsby Direkt skapats. Vid samtliga fall när allmänheten kontaktar Väsby Direkt angående synpunkter och frågor angående vilt som uppehåller sig inom kommunens markinnehav ska detta vidarebefordras till samordningsansvarig tjänsteman. Rutinen innehåller vilken funktion som ansvarar för vad, samt information om att viltvårdarna inte ska bli kontaktade av allmänheten utan av samordningsansvarig tjänsteman.

		Tjänsteutlåtande
Mark- och exploateringsingenjör		2012-05-04
Anne-Sophie Arbegard		
08-590 976 29		Dnr:
Fax 08-590 733 37		KS/2012:42
Anne-Sophie.Arbegard@upplandsvasby.se		
		Kommunstyrelsen

Strategi för viltvård och jakt samt bekämpande av skadedjur på kommunal mark i Upplands Väsby kommun

Sammanfattning

Efter en förfrågan om upplåtelse av jakt på kommunens fastigheter Ekeby 1:1, 2:1 och 3:1 och 34:1, se kartbilaga 1, som kom in till kommunen den 11 maj 2010 från Göran Sandberg, som representerar Stora Väsby Jaktklubb, har kommunledningskontoret och miljö- och hälsoskyddskontoret genomfört en översyn av viltvård och jakt samt bekämpande av skadedjur på kommunens mark

Kommunen äger totalt ca 1500 ha mark, se kartbilaga 1. Historiskt så har kommunen upplåtit mark för jaktändamål, ca 300 ha, till olika jakträttsinnehavare beroende på att marken har förvärvats av kommunen men säljarna (befintliga jakträttsinnehavare) har valt att behålla jakten. Alla upplåtelseavtal för jakt även det som avser Sättra 1:4 har sagts upp för upphörande under 2010 med anledning av att en översyn skulle genomföras eftersom bl. a. avtalsvillkoren var olika.

Reglerna avseende viltvård och jakträttsupplåtelser återfinns i en särskild lag, Jaktlagen (1987:259) med ändringar (2010:2001). En vanlig benämning på en jakträttsupplåtelse är ”jaktarrende” vilket är missvisande eftersom Jordabalkens regler om arrende inte är tillämpliga utan det är reglerna i jaktlagen som gäller. I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på viltet. För att åtgärderna utförs och anpassningen sker svarar markägaren och jakträttsinnehavaren. Jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och att människor och egendom inte utsätts för fara. Med kommersiell jakt menas att markägaren (kommunen) ska kunna ta ut marknadsmässiga priser om jakträttsinnehavaren kan jaga obehindrat med hund och även kan utöva smygjakt och vakjakt utan restriktioner dvs. utan att behöva ta hänsyn till allmänheten i tätortsnära skogar som utgör rekreatiomsområden. Det kan konstateras att lämpliga områden för kommersiell jakt saknas på kommunens markinnehav. Anledningen till detta är det rörliga friluftslivet

nära tätorten och att allmänhetens säkerhet måste ges högsta prioritet

Kommunens miljö- och hälsoskyddskontor anlitar sedan flera år tillbaka fyra viltvårdare som bildat den ideella föreningen Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby, VSG, för bekämpande av djur som förorsakar olägenheter (vildkatter, fåglar, fallvilt och trafikskadat vilt) inom kommunen.

VSG är en resurs som är tillgänglig dygnet runt för att ta hand om olika situationer där det är vilda djur inblandade. VSG får sina uppdrag av miljö- och hälsoskyddskontoret efter klagomål från allmänheten eller efter polisens begäran. Viltvårdarna fångar in och avlivar efter bedömning skadedjur. Rådgivning till allmänheten ingår också i miljö- och hälsoskyddskontorets och VSG:s uppdrag.

Att vara viltvårdare i Upplands Väsby ställer höga krav på kompetens och omdöme. De fyra viltvårdarna i VSG uppfyller följande krav:

- boende i kommunen och med god lokalkännedom
- körkort och tillgång till egen bil
- fullständig jägarexamen
- inneha erforderliga skjutvapen och licenser för dessa
- inneha skottlossningstillstånd från polisen för att få avlossa skott inom planlagt område
- ingå i polisens nationella viltolycksråd dvs. vara kontrakterad eftersöksjägare hos polisen
- inneha dokumenterad jaktledarutbildning
- inneha uppdaterad kurs säkerhet på väg enligt trafikverkets säkerhetsregler
- årligen upprätthålla dokumenterad skjutskicklighet inför varje jaktsäsong: för kulvapen gäller 2 godkända bronsserier efter varann samma dag och för hagelgevär gäller två serier om träff i 17 av 25 traplerduvor efter varann.
- ingå i schemalagd jourtjänstgöring för eftersök
- teckna ansvarförsäkring för jakt
- lösa jaktkort för varje jaktsäsong (1/7-30/6)
- delta i fortbildning och samarbete med viltvårdare i andra kommuner
- dokumentera alla incidenter i Excel-format

För att förebygga och förhindra att olyckor inträffar framförallt vid eftersök i samband med viltolyckor vid vägar och i mörker bör kommunens viltvårdare ha personliga skyddskläder: jacka och byxor med reflexer, pannlampor för eftersök i mörker, varselvästar samt ha genomgått kursen ”Säkerhet på väg” enligt trafikverkets säkerhetsregler.

Kostnaden för VSG för ovanstående utrustning samt kurser beräknas initialt under 2012-2014 uppgå till ca. 80 000 kronor och föreslås belasta konto för gator, park och skog. För det fall att nya viltvårdare tillkommer ska kostnaden för dessa också belasta samma konto.

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att det kommunala markinnehavet om ca 1500 ha

inte är lämpligt att upplåta för kommersiell jakt till enskilda nyttjanderättshavare (jakträttsinnehavare) eller jaktlag såvitt avser vare sig småviltsjakt eller högviltsjakt med hänsyn till det rörliga friluftslivet och allmänhetens säkerhet,

2. Kommunstyrelsen beslutar att ge Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby i uppdrag att bedriva all viltvård, eftersök och skadedjursbekämpning inom det kommunala markinnehavet.
3. Kommunstyrelsen beslutar att ge teknik- och fastighetsutskottet i uppdrag att ta fram en viltvårdsplan i samråd med Vilt- och skadedjursgruppen avseende det kommunala markinnehavet,
4. Kommunstyrelsen biträder ansökningar om förordnande som jakttillsyningsmän för deltagarna i Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby: Timba Mabrouk, Tom Yltin, Göran Apelgren och Stefan Forss,
5. Kostnaden för Vilt- och skadedjursgruppen initialt beräknas under 2012-2014 uppgå till ca. 80 000 kronor och skall belasta konto för gator, park och skog.

Beslutet skickas till:

Göran Sandberg, Stora Väsby Jaktklubb
Kommunledningskontoret
Miljö- och hälsoskyddskontoret
Stadsbyggnadskontoret
Teknik & Fastighet
Viltvårdarna

Bakgrund

Efter en förfrågan om upplåtelse av jakt på kommunens fastigheter Ekeby 1:1, 2:1 och 3:1 och 34:1, se kartbilaga 1, som kom in till kommunen den 11 maj 2010 från Göran Sandberg, som representerar Stora Väsby Jaktklubb, har kommunledningskontoret och miljö- och hälsoskyddskontoret genomfört en översyn av viltvård och jakt samt bekämpande av skadedjur på kommunens mark.

Kommunen äger totalt ca 1500 ha mark, se kartbilaga 1. Historiskt så har kommunen upplåtit mark för jaktändamål, ca 300 ha, till olika jakträttsinnehavare beroende på att marken har förvärvats av kommunen men säljarna (befintliga jakträttsinnehavare) har valt att behålla jakten. Oftast har dessa jakträttsinnehavare haft egen mark i direkt anslutning till den av kommunen förvärvade marken och av det skälet så har det varit praktiskt att inte blanda in andra. Dessutom så har dessa jakträttsinnehavare skött jakten på ett bra sätt och kommunen har aldrig fått något klagomål på hur jakten utövats. Dessa upplåtelseavtal för jakt har sagts upp för

upphörande under 2010 med anledning av att en översyn skulle genomföras eftersom bl. a. avtalsvillkoren var olika.

När det gäller fastigheten Sättra 1:4, som är belägen inom ett naturreservat, så har kommunen arrenderat ut fastigheten till en arrendator. Arrendet är ett jordbruksarrendesarrende som innebär att arrendatorn bor på fastigheten och brukar jorden där. Jakten har reglerats i ett separat avtal och ingår inte i jordbruksarrendet. Avtalet som reglerar jakten har sagts upp för upphörande till den 31 december 2010 med anledning av att ovannämnda översyn skulle genomföras. Ett nytt jordbruksarrendeavtal har träffats mellan parterna daterat 24 mars 2011. Något separat avtal som reglerar jakten har ännu inte upprättats eftersom översynen inte är klar.

Allmänt om viltvård

I Sverige finns det ca. 260 000 jägare. Människan har jagat i tusentals år och de jaktliga traditionerna har förts vidare från tidigare generationer till framtidens jägare. Viltet ska vårdas i syfte att bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, och främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna. I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på viltet. För att åtgärderna utförs och anpassningen sker svarar markägaren och jakträttsinnehavaren. Jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och att människor och egendom inte utsätts för fara.

Lagstiftningen om viltvård

Reglerna avseende viltvård och jakträttsupplåtelser återfinns i en särskild lag, Jaktlagen (1987:259) med ändringar (2010:2001). En vanlig benämning på en jakträttsupplåtelse är ”jaktarrende” vilket är missvisande eftersom Jordabalkens regler om arrende inte är tillämpliga utan det är reglerna i jaktlagen som gäller. Upplåtelsen av rätt att jaga är en partiell nyttjanderätt dvs. jakträttsinnehavaren har rätt att jaga på upplåtet område men fastighetsägaren har kvar besittningen av fastigheten.

Den upplåtna jakten kan vara uppdelad i småviltsjakt och högviltsjakt. För att en viss ammunition ska få användas för jakt på visst vilt i Sverige så ställs krav på dess prestanda (vapnets och ammunitionens effekt). Kulpatroner indelas i fyra olika klasser, avsedda för jakt efter olika grupper av viltarter. Kulvapen tillhörande klass 1 är vad man i dagligt tal brukar kalla älgstudsare, eftersom det är vad man behöver för att jaga älg och annat högvilt t. ex. björn, hjort, varg och vildsvin. Småvilt är t.ex. jakt på fågel, hare och rådjur. Hagelgevär i kaliber 12, 16 och 20 laddade med hagelpatroner får användas vid jakt efter viltarter som enligt 16 § i Naturvårdsverkets författningssamling (NFS 2002:18) får jagas med kulgevär

avsedda för patroner i klass 3 och 4 samt rådjur och lodjur.

Med de ändringar som gjorts i jaktlagen (2010:2001) och som trädde ikraft den 1 januari 2012 så får jakt efter älg ske efter licens av länsstyrelsen och inom område som länsstyrelsen har registrerat (licensområde). Jakt efter älg får även ske utan licens inom ett område som länsstyrelsen registrerat (älgskötselområde). Ett älgskötselområde ska vara lämpat för älgjakt och vara av sådan storlek att det medger en avskjutning av minst tio vuxna älgar om året. Älgskötselområden ingår i sin tur i större älgförvaltningsområden. Avgränsningen för dessa bestäms av länsstyrelsen. Ändringarna i jaktlagen medför att jakten ska anpassas till markens bärighet eller produktion när det gäller antalet djur. Detta innebär att markägare med mindre areal inte får skjuta en vuxen älg längre utan måste gå ihop med andra markägare och få ihop arealer som medger en avskjutning.

Om ett vilt varit inblandat i en sammanstötning med ett motorfordon får polismyndigheten vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras upp och avlivas. Polismyndigheten får även ge någon annan i uppdrag att vidta sådana åtgärder. När det gäller denna verksamhet i Upplands Väsby kommun så har VSG redan ett nära samarbete med polisen vilket innebär att eftersöken på det kommunala markinnehavet utförs av VSG i första hand.

Lämpliga områden för kommersiell jakt saknas på kommunens markinnehav

Upplands Väsby kommun äger totalt ca 1500 ha mark. Med kommersiell jakt menas att markägaren (kommunen) ska kunna ta ut marknadsmässiga priser om jakträttsinnehavaren kan jaga obehindrat med hund och även kan utöva smygjakt och vakjakt utan restriktioner dvs. utan att behöva ta hänsyn till allmänheten i tätortsnära skogar som utgör rekreationsområden. Vid analys av kommunens markinnehav och hur det är beläget i förhållande till befintliga bostadsområden och omkringliggande rekreationsområden så kan konstateras att en jakträttsinnehavare inte kan jaga obehindrat med hund eller utöva smygjakt och vakjakt utan restriktioner. Anledningen till detta är det rörliga friluftslivet nära tätorten och att allmänhetens säkerhet måste ges högsta prioritet. Bland de tidigare upplåtna markområdena för jakt fanns bl. a. Upplandsleden, stigar, motionsspår och ridvägar. Det kan konstateras att det kommunala markinnehavet är beläget på ett sådant sätt att det inte är lämpligt att upplåta för jakt för kommersiellt ändamål.

Viltvård i Upplands Väsby

Kommunens miljö- och hälsoskyddskontor anlitar sedan flera år tillbaka fyra viltvårdare som bildat den ideella föreningen Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby, VSG, för bekämpande av djur som förorsakar olägenheter (vildkatter, fåglar, fallvilt och trafikskadat vilt) inom kommunen.

VSG är en resurs som är tillgänglig dygnet runt för att ta hand om olika situationer där det är vilda djur inblandade. VSG får sina uppdrag av miljö- och hälsoskyddskontoret efter klagomål från allmänheten eller efter polisens begäran. Viltvårdarna fångar in och avlivar efter bedömning skadedjur. Rådgivning till allmänheten ingår också i miljö- och hälsoskyddskontorets och VSG:s uppdrag. VSG har upprättat ett nära samarbete med Upplands Väsby Djursjukhus så att sakkunskap från veterinär kan inhämtas när så erfordras. De vanligaste klagomålen rör katter mer eller mindre förvildade som förorenar på tomter och ibland tar sig in i hus. Klagomål på fåglar är också vanliga då de förorenar med träck, väsnas och ibland blir närgångna och till och med flyger in i hus. Som exempel kan nämnas behovet av att hålla antalet kanadagäss nere vid Kairobadet så att allmänheten kan bada där. Andra uppdrag är avskjutning av rådjur och rävar, i första hand sjuka och skadade djur t. ex. skabbrävar. Det förekommer också att grävlingar gräver sig in under hus och altaner. Allmänheten ringer relativt ofta om döda djur, kadaver, av alla de slag som omhändertas av viltvårdarna. Kadaver tas omhand av VSG.

De besvärligaste ärendena för VSG är när allmänheten matar katter och rådjur framför allt på vintern. Katterna förökar sig väldigt snabbt och rådjuren blir mycket närgångna och äter upp praktiskt taget allting i trädgårdarna. Miljö- och hälsoskyddskontoret och allmänheten har stort förtroende för de fyra viltvårdarna (VSG) som brukar lösa problemen snabbt och effektivt. De nuvarande viltvårdarna har varit med i många år och har stor erfarenhet av skydds jakt (älg, rådjur och vildsvin) i tätbebyggda områden och några klagomål mot dessa har inte förekommit.

Upplåtelse av jakt till VSG i Upplands Väsby

Miljö- och hälsoskyddskontoret betalar ingen ersättning till viltvårdarna för den tid de lägger ned och ersätter heller inte ammunition, skyddskläder eller bilresor. Den tid som lagts ned av de fyra viltvårdarna eller VSG under 2010 uppskattas till ca. 1000 timmar. Det ekonomiska värdet för kommunen av VSG:s insatser och att de alltid ställer upp under alla tider på dygnet har reglerats genom att ett avtal om upplåtelse av jakt, daterat den 1 december 2009, har tecknats mellan kommunen och VSG, se bilaga 2. Beslut om upplåtelsen har tagits på delegation i byggnadsnämnden den 10 december 2009, BN/2009:649. Detta avtal reglerar all jakt (både småvilts- och högviltsjakt) på kommunens markinnehav och gäller tills vidare. Under 2010 utövade viltvårdarna jakt för eget bruk vid 5 tillfällen. Det som fälldes under dessa jakter var 3 rådjur och en älgkalv på licens.

Ibland förekommer även klagomål på älgar i bostadsnära områden och i trädgårdar. För jakt på älg krävs att marken är registrerad för älgjakt hos länsstyrelsen som i sin tur avgör hur många älgar som får skjutas på det aktuella området. Kommunen har genom miljö- och hälsoskyddskontoret registrerat kommuns markinnehav dvs. 1500 ha hos länsstyrelsen och fått ett licensområde nr A-09-02-008 och intygat att det finns ett avtal om upplåtelse av jakt inom Upplands Väsby kommuns fastigheter för VSG. Anledningen till detta är att kommunen genom VSG ska ha rådighet över

tilldelningen och var det finns behov av avskjutning av älg.

Det finns även ett behov av att ha beredskap för att begränsa vildsvinsstammen så att den inte blir för stor. Vildsvinen kan orsaka stora skador på jordbruksgrödor framförallt när de bökar efter mask och kvickrot på vallar eller äter av säd. De kan dessutom förorsaka skador på golfbanor och i trädgårdar. Deras levnadssätt, höga förökningstakt och förkärlek för jordbruksprodukter innebär att skador på mark aldrig kan undvikas helt, men kommunens mål är att förvalta vildsvinsstammen så att skadorna kan undvikas.

Kompetens för nuvarande viltvårdare och för nya viltvårdarna i Upplands Väsby

Att vara viltvårdare i Upplands Väsby ställer höga krav på kompetens och omdöme. De fyra viltvårdarna i VSG uppfyller följande krav:

- boende i kommunen och med god lokalkännedom
- körkort och tillgång till egen bil
- fullständig jägarexamen
- inneha erforderliga skjutvapen och licenser för dessa
- inneha skottlossningstillstånd från polisen för att få avlossa skott inom planlagt område
- ingå i polisens nationella viltolycksråd dvs. vara kontrakterad eftersöksjägare hos polisen
- inneha dokumenterad jaktledarutbildning
- inneha uppdaterad kurs säkerhet på väg enligt trafikverkets säkerhetsregler
- årligen upprätthålla dokumenterad skjutskicklighet inför varje jaktsäsong: för kulvapen gäller 2 godkända bronsserier efter varann samma dag och för hagelgevär gäller två serier om träff i 17 av 25 traplerduvor efter varann.
- ingå i schemalagd jourtjänstgöring för eftersök
- teckna ansvarförsäkring för jakt
- lösa jaktkort för varje jaktsäsong (1/7-30/6)
- delta i fortbildning och samarbeta med viltvårdare i andra kommuner
- dokumentera alla incidenter i Excel-format

Medlemmarna i VSG bör även förordnas till jakttillsynsmän och därför föreslås att kommunstyrelsen biträder deras ansökningar till länsstyrelsen som beslutar om detta. Länsstyrelsen förordnar jakttillsynsmän i Sverige. Ansökan skall göras skriftligen av uppdragsgivaren som är jakträttsinnehavare. Det är endast personer som genomgått av Rikspolisstyrelsen beslutad utbildning som får förordnas som jakttillsynsman. Jakttillsynsman har till uppgift är att övervaka efterlevnaden av olika lagar och bestämmelser som finns för jakt

Person som är intresserad av att bli ny viltvårdare ska uppfylla ovanstående krav och anmäla sitt intresse till miljö- och hälsoskyddskontoret. Därefter intervjuas den sökande av miljö- och hälsoskyddskontoret tillsammans med VSG och ska då lämna kopia på den dokumentation som erfordras. Miljö- och hälsoskyddskontoret

går tillsammans med VSG igenom och bedömer om de sökande uppfyller kraven på kompetens och gott omdöme och därmed kan föreslås få en provotid från närmast kommande jaktsäsong (1/7) och under ett år. Kommunstyrelsen fattar därefter beslut om att den sökande uppfyller kraven eller inte och samt beslut om att provotiden startar i de fall sökanden uppfyller kraven. Kommunstyrelsen beslutar efter samråd med VSG efter provotidens slut om den sökande blir ordinarie viltvårdare i kommunen.

Kostnader för viltvården och bekämpande av skadedjur

För att förebygga och förhindra att olyckor inträffar framförallt vid eftersök i samband med viltolyckor vid vägar och i mörker bör kommunens viltvårdare ha personliga skyddskläder: jacka och byxor med reflexer, pannlampor för eftersök i mörker, varselvästar samt ha genomgått kursen "Säkerhet på väg" enligt trafikverkets säkerhetsregler. Vidare bör VSG ha tillgång till en lokal där gemensam utrustning såsom fällor och annat kan förvaras och hämtas vid behov och inte behöva nyttja egna garage. Polisen som samordnar eftersök vid viltolyckor har begärt att kommunens viltvårdare ska ha en mobiltelefon som är bemannad dygnet runt för att på så sätt lättare kunna komma i kontakt med viltvårdarna när något sker och slippa ringa fyra olika privata mobiltelefoner. Ett fristående mobilabonnemang har öppnats av kommunen för viltvårdarna, 0739-104 002, och på detta nummer kan allmänheten och polisen nu alltid nå en viltvårdare dygnet runt. Även Väsby Direkt kan hänvisa allmänheten till detta nummer.

Kostnaden för VSG för ovanstående utrustning beräknas initialt under 2012-2014 uppgå till ca. 80 000 kronor och föreslås belasta konto för gata, park och skog. För det fall att nya viltvårdare tillkommer ska kostnaden för dessa belasta samma konto.

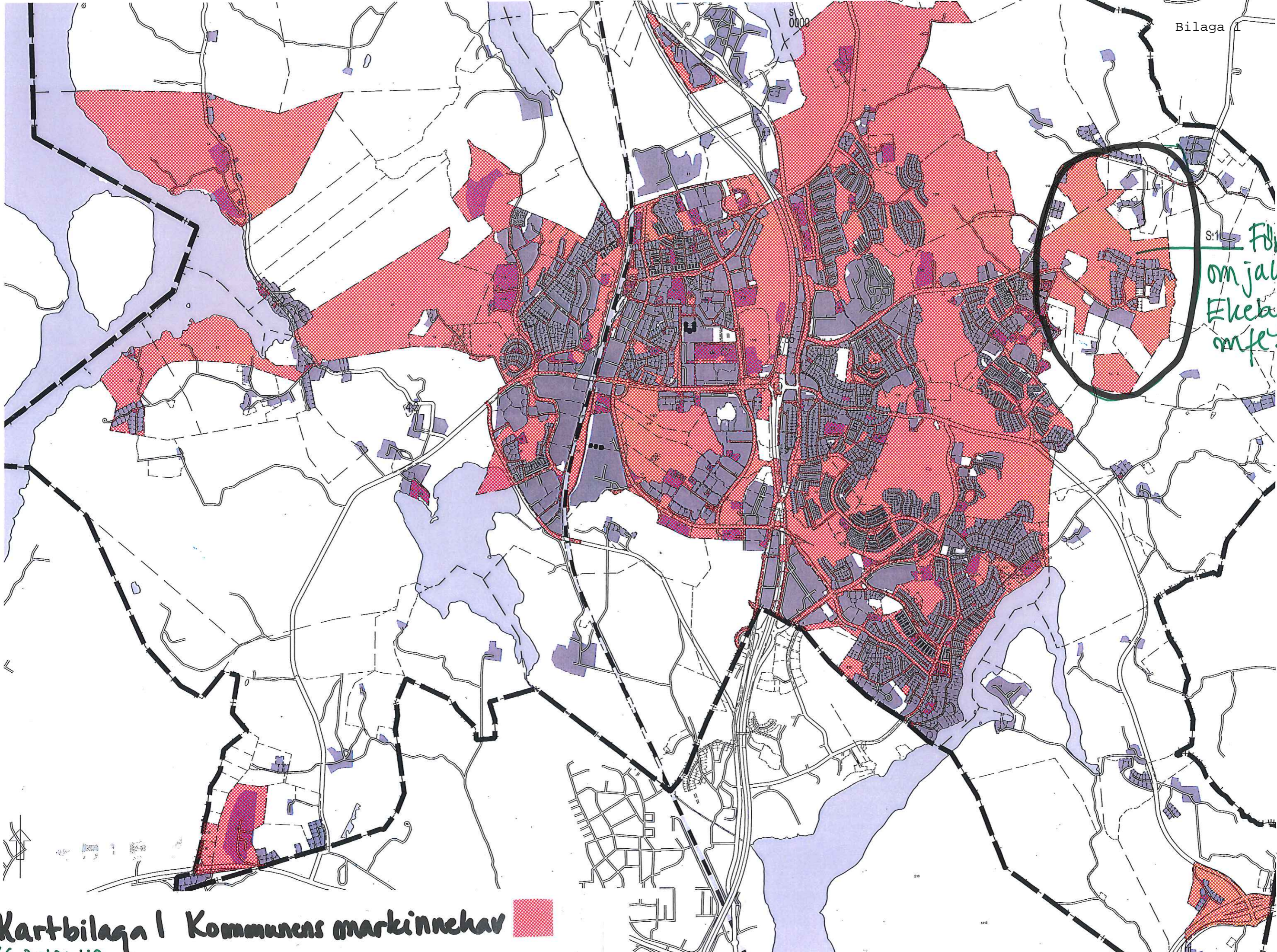
Kommunledningskontoret Miljö- och hälsoskyddskontoret

Björn Eklundh
Kommundirektör

Anne-Charlotte Glantz
Miljö- och hälsoskyddschef

Bilagor:

1. Karta som visar kommunens markinnehav och vilket område på kommunen mark som efterfrågas för jakt.
2. Avtal om upplåtelse av jakt mellan kommunen och Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby daterat den 1 december 2009.

S:1
 Förfrågan
 om jakt
 Ekoby 1:1
 m.fl.

Bilaga 2 Avtal om upplåtelse av jakt mellan kommunen och Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby, daterat 12-2009

Bilaga 1

AVTAL OM UPPLÅTELSE AV JAKT

UPPLANDS VÄSBY

Fastighetsägare:
(nedan kallad
Fastighetsägaren)

KOMMUN

namn
DRAGONVÄGEN 86

adress
19.4.20 UPPLANDS VÄSBY

08

telefon Vilt - och

Skadedjursgruppen

Nyttjanderättshavare:
(nedan kallad Nyttjande-
rättshavaren)

namn
Frärlsvägen 30

adress
19.4.53 UPPLANDS VÄSBY

070 6156841

telefon
08-59075001

namn

adress

telefon Kontaktperson:

Timba Mabrouk

namn
Frärlsvägen 30

adress
19.4.53 UPPLANDS VÄSBY

070 6156841

telefon
08-59075001

Är nyttjanderättshavaren förening, klubb eller liknande skall detta anges samt den person som gentemot Fastighetsägaren företräder Nyttjanderättshavaren.

Om upplåtelsen sker till flera personer skall samtligas uppgifter anges.

1. Upplåtelsens omfattning

Inom ett markområde omfattande ca 1400 ha av fastigheten/erna
....., inom kommun
vilket markerats på bifogad kartskiss, bilaga 1-6, upplåter Fastighetsägaren till Nyttjanderättshavaren

- All jakt
- Älgjakten
- Jakten efter allt annat vilt än
- Jakten efter

Markområdet ingår i viltvårdsområde/älgskötselområde/kronhjortsområde/
kronhjortsskötselområde.

2. Upplåtelse tid

Alternativ 1: ~~Upplåtelsen gäller för en tid av 25 jaktår med tillträdesdag den 1 juli 2009~~

Alternativ 2: Upplåtelsen gäller tillsvidare med tillträdesdag den 1 juli ~~2009~~ 1 dec 2009

~~Alternativ 3: Upplåtelsen gäller för bestämd tid understigande ett år. Upplåtelsen gäller fr o m den
..... t o m den~~

(Stryk de alternativ som inte användes)

3. Uppsägning

~~Alternativ 1:~~ Avtal på bestämd tid motsvarande ett år eller längre skall sägas upp senast sex månader före avtalstidens utgång. Sättet för uppsägning regleras i Jordabalken 8 kap. 8 §. Om avtalet inte sägs upp i rätt tid förlängs det på tid som motsvarar upplåtelse tiden, dock längst fem år.

Alternativ 2: Alla tillsvidareavtal skall uppsägas och upphör att gälla vid det månadsskifte som inträffar närmast sex månader efter uppsägningen. Sättet för uppsägning regleras i Jordabalken 8 kap 8 §.

~~Alternativ 3:~~ Avtal på bestämd tid understigande ett år behöver inte sägas upp utan upphör att gälla vid avtalstidens utgång.

(Stryk de alternativ som inte användes)

Nyttjanderätten ersätts genom tjänstgöring som förordnad viltvårdare inom Upplands Väsby kommun

4. Avgift

Avgiften för upplåtelsen är0.....kronor/jaktår och skall betalas till

Fastighetsägaren utan anmaning före jaktårets början

till konto

mot faktura

Vid betalningstillfället gällande mervärdeskatt tillkommer.

Indexjustering av avgiften (rekommenderas vid avtal på längre tid än 5 år).

För varje jaktår som följer efter det första året skall avgiften justeras genom jämförelse av årsmedeltalet av konsumentprisindex (totalindex) året före tillträdet d v s år vilket är enheter och årsmedeltalet året före det år till vilken avgiften hänför sig.

Nyttjanderättshavaren skall erlagga även andra avgifter som hör samman med jaktutövningen, såsom t ex statliga avgifter för fällda djur, och i förekommande fall avgifter till viltvårdsområdesförening.

5. Överlåtelse, jaktgäster

Nyttjanderättshavaren får inte utan Fastighetsägarens skriftliga medgivande överlåta eller upplåta jakten till annan. Dock får icke betalande jaktgäster medtagas till ett antal av högst personer vid varje jakt tillfälle.

Måste Nyttjanderättshavaren vid visst särskilt tillfälle avbryta jakten i förtid, har jaktgäst rätt att ensam avsluta pågående jakt.

6. Jakten och viltvården

Nyttjanderättshavaren skall bedriva jakt i sådan omfattning att licenstilldelning eller eventuellt avtalade avskjutningar kan förväntas uppfyllas och att ansvara för att viltet får skydd och stöd och anpassa jakten efter tillgången på vilt.

7. Viltskador

Vid onormala viltskador eller risk för sådana äger Fastighetsägaren rätt att genomföra skadebe-gränsande insatser och/eller ansöka om skyddsjakt.

8. Uppföra anläggning, stödutfodring, inplantering av vilt

Vill Nyttjanderättshavaren uppföra anläggning t ex jaktorn, inplantera vilt, stödutfodra vilt eller eljest vidta mera omfattande viltvårdsåtgärder skall medgivande av Fastighetsägaren inhämtas.

Nyttjanderättshavaren ansvarar för skador som kan uppkomma i anledning av honom ägd anläggning eller i avtalet upplåten anläggning t ex jaktorn.

9. Vägar

Nyttjanderättshavaren har rätt att, under tid då trafik är tillåten, nyttja Fastighetsägarens enskilda eller del i samfälliga vägar till och inom det upplåtta området i och för jakt, viltvård och jaktbevakning. Åsamkas skador av nyttjanderättshavaren skall han åtgärda dessa.

10. Påverkan på jakten

Nyttjanderättshavaren är skyldig att utan ersättning tåla den tillfälliga inskränkning i jakten som kan föranledas av avverkningar, transporter eller annat nyttjande av marken.

11. Förtida upphörande

Om Nyttjanderättshavaren bryter mot bestämmelserna i detta avtal eller mot lagar, förordningar, föreskrifter, allmänna råd avseende jakt har Fastighetsägaren rätt att säga upp avtalet till omedelbart upphörande. Inbetald avgift för upplåtelsen återbetalas inte.

12. Dödsfall

Vid Nyttjanderättshavarens dödsfall upphör avtalet att gälla utan uppsägning vid jaktårets utgång.

13. Inskrivning

Om Nyttjanderättshavaren inskrivit detta avtal skall han ombesörja och bekosta att inskrivningen dödas snarast efter det att avtalet upphört.

14. Viltvårdsområde

Upplåtelse av jakt enligt detta avtal kan i förekommande fall vara beroende av viltvårdsområdesförenings godkännande genom skriftligt undertecknande av denna upplåtelse. För att få jaga kan även krävas lösen av jakträttsbevis inom viltvårdsområdet. Nyttjanderättshavaren skall i förekommande fall följa stadgar och beslut avseende viltvårdsområde.

Om reglerna i detta avtal strider mot bestämmelserna i viltvårdsområdet skall de senare gälla.

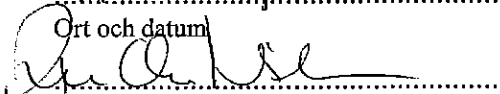
15. Övriga villkor

.....
.....

Detta avtal är upprättat i två likalydande exemplar varav parterna tagit var sitt.

Uppl. Väsby 2009-12-01

Ort och datum

Fastighetsägare R. Olav Nilsson
För Uppl. Väsby kommun

.....
Fastighetsägare

Upplands Väsby 2009-12-01

Ort och datum

Nyttjanderättshavare T. MÅRNÄS

.....
Nyttjanderättshavare

Viltvårdsområdesföreningen godkänner denna upplåtelse

.....
Ort och datum

För viltvårdsområdesföreningen

.....

§ 96

Strategi för viltvård och jakt samt bekämpande av skadedjur på kommunal mark i Upplands Väsby kommun (KS/2012:42)

Sammanfattning

Efter en förfrågan om upplåtelse av jakt på kommunens fastigheter Ekeby 1:1, 2:1 och 3:1 och 34:1 som kom in till kommunen den 11 maj 2010 från Göran Sandberg, som representerar Stora Väsby Jaktklubb, har kommunledningskontoret och miljö- och hälsoskyddskontoret genomfört en översyn av viltvård och jakt samt bekämpande av skadedjur på kommunens mark

Kommunen äger totalt ca 1500 ha mark. Historiskt så har kommunen upplåtit mark för jaktändamål, ca 300 ha, till olika jakträttsinnehavare beroende på att marken har förvärvats av kommunen men säljarna (befintliga jakträttsinnehavare) har valt att behålla jakten. Alla upplåtelseavtal för jakt även det som avser Sättra 1:4 har sagts upp för upphörande under 2010 med anledning av att en översyn skulle genomföras eftersom bl. a. avtalsvillkoren var olika.

Reglerna avseende viltvård och jakträttsupplåtelser återfinns i en särskild lag, Jaktlagen (1987:259) med ändringar (2010:2001). En vanlig benämning på en jakträttsupplåtelse är ”jaktarrende” vilket är missvisande eftersom Jordabalkens regler om arrende inte är tillämpliga utan det är reglerna i jaktlagen som gäller.

I viltvården ingår att genom särskilda åtgärder sörja för att viltet får skydd och stöd och att anpassa jakten efter tillgången på viltet. För att åtgärderna utförs och anpassningen sker svarar markägaren och jakträttsinnehavaren. Jakten ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande och att människor och egendom inte utsätts för fara. Med kommersiell jakt menas att markägaren (kommunen) ska kunna ta ut marknadsmässiga priser om jakträttsinnehavaren kan jaga obehindrat med hund och även kan utöva smygjakt och vakjakt utan restriktioner dvs. utan att behöva ta hänsyn till allmänheten i tätortsnära skogar som utgör rekreationsområden. Det kan konstateras att lämpliga områden för kommersiell jakt saknas på kommunens markinnehav. Anledningen till detta är det rörliga friluftslivet nära tätorten och att allmänhetens säkerhet måste ges högsta prioritet

Kommunens miljö- och hälsoskyddskontor anlitar sedan flera år tillbaka fyra viltvårdare som bildat den ideella föreningen Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby, VSG, för bekämpande av djur som förorsakar olägenheter (vildkatter, fåglar, fallvilt och trafikskadat vilt) inom kommunen. VSG är en resurs som är tillgänglig dygnet runt för att ta hand om olika situationer där det är vilda djur inblandade. VSG får sina uppdrag av miljö- och hälsoskyddskontoret efter klagomål från allmänheten eller efter polisens begäran. Viltvårdarna fångar in och avlivar efter bedömning skadedjur. Rådgivning till allmänheten ingår också i miljö- och hälsoskyddskontorets och VSG:s uppdrag.

Att vara viltvårdare i Upplands Väsby ställer höga krav på kompetens och omdöme. De fyra viltvårdarna i VSG uppfyller följande krav:

- boende i kommunen och med god lokalkännedom
- körkort och tillgång till egen bil

- fullständig jägarexamen
- inneha erforderliga skjutvapen och licenser för dessa
- inneha skottlossningstillstånd från polisen för att få avlossa skott inom planlagt område
- ingå i polisens nationella viltolycksråd dvs. vara kontrakterad eftersöksjägare hos polisen
- inneha dokumenterad jaktledarutbildning
- inneha uppdaterad kurs säkerhet på väg enligt trafikverkets säkerhetsregler
- årligen upprätthålla dokumenterad skjutskicklighet inför varje jaktsäsong: för kulvapen gäller 2 godkända bronsserier efter varann samma dag och för hagelgevär gäller två serier om träff i 17 av 25 traplerduvor efter varann.
- ingå i schemalagd jourtjänstgöring för eftersök
- teckna ansvarförsäkring för jakt
- lösa jaktkort för varje jaktsäsong (1/7-30/6)
- delta i fortbildning och samarbeta med viltvårdare i andra kommuner
- dokumentera alla incidenter i Excel-format

För att förebygga och förhindra att olyckor inträffar framförallt vid eftersök i samband med viltolyckor vid vägar och i mörker bör kommunens viltvårdare ha personliga skyddskläder: jacka och byxor med reflexer, pannlampor för eftersök i mörker, varselvästar samt ha genomgått kursen "Säkerhet på väg" enligt trafikverkets säkerhetsregler.

Kostnaden för VSG för ovanstående utrustning samt kurser beräknas initialt under 2012-2014 uppgå till ca. 80 000 kronor och föreslås belasta konto för gator, park och skog. För det fall att nya viltvårdare tillkommer ska kostnaden för dessa också belasta samma konto.

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att det kommunala markinnehavet om ca 1500 ha inte är lämpligt att upplåta för kommersiell jakt till enskilda nyttjanderättshavare (jakträttsinnehavare) eller jaktlag såvitt avser vare sig småviltsjakt eller högviltsjakt med hänsyn till det rörliga friluftslivet och allmänhetens säkerhet,
2. Kommunstyrelsen beslutar att ge Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby i uppdrag att bedriva all viltvård, eftersök och skadedjursbekämpning inom det kommunala markinnehavet.
3. Kommunstyrelsen beslutar att ge teknik- och fastighetsutskottet i uppdrag att ta fram en viltvårdsplan i samråd med Vilt- och skadedjursgruppen avseende det kommunala markinnehavet,
4. Kommunstyrelsen biträder ansökningar om förordnande som jakttillsyningsmän för deltagarna i Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby: Timba Mabrouk, Tom Yltin, Göran Apelgren och Stefan Forss,
5. Kostnaden för Vilt- och skadedjursgruppen initialt beräknas under 2012-2014 uppgå till ca. 80 000 kronor och skall belasta konto för gator, park och skog.

Ordförandes förslag till beslut

- Tillägg under punkten 2: Uppdraget gäller på 5 år och kan därefter förlängas med 1 år i taget.
- Tillägg under punkten 3: All viltvård ska ske i enlighet med den viltvårdsplan som ska upprättas.
- Ny punkt 6: Kommunstyrelsen beslutar att ställa samma krav på (exempelvis gällande stadgar och insyn) på föreningen Vilt och skadedjursgruppen i Upplands Väsby som gäller för föreningar som är berättigade till bidrag från kommunen.
- Ny punkt 7: Beslut om att utse nya viltvårdare fattas av kommunstyrelsen. Beredningen sker i tjänstemannaorganisationen på kommundirektörens uppdrag varvid olika kompetenser, däribland från miljö- och hälsoskyddskontoret ska vara delaktiga.

Kommunstyrelsens beslut

1. Kommunstyrelsen beslutar att det kommunala markinnehavet om ca 1500 ha inte är lämpligt att upplåta för kommersiell jakt till enskilda nyttjanderättshavare (jakträttsinnehavare) eller jaktlag såvitt avser vare sig småviltsjakt eller högviltsjakt med hänsyn till det rörliga friluftslivet och allmänhetens säkerhet,
 2. Kommunstyrelsen beslutar att ge Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby i uppdrag att bedriva all viltvård, eftersök och skadedjursbekämpning inom det kommunala markinnehavet. Uppdraget gäller på 5 år och kan därefter förlängas med 1 år i taget.
 3. Kommunstyrelsen beslutar att ge teknik- och fastighetsutskottet i uppdrag att ta fram en viltvårdsplan i samråd med Vilt- och skadedjursgruppen avseende det kommunala markinnehavet. All viltvård ska ske i enlighet med den viltvårdsplan som ska upprättas.
 4. Kommunstyrelsen biträder ansökningar om förordnande som jakttillsyningsmän för deltagarna i Vilt- och skadedjursgruppen i Upplands Väsby: Timba Mabrouk, Tom Yltin, Göran Apelgren och Stefan Forss,
 5. Kostnaden för Vilt- och skadedjursgruppen initialt beräknas under 2012-2014 uppgå till ca. 80 000 kronor och skall belasta konto för gator, park och skog.
 6. Kommunstyrelsen beslutar att ställa samma krav på (exempelvis gällande stadgar och insyn) på föreningen Vilt och skadedjursgruppen i Upplands Väsby som gäller för föreningar som är berättigade till bidrag från kommunen.
 7. Beslut om att utse nya viltvårdare fattas av kommunstyrelsen. Beredningen sker i tjänstemannaorganisationen på kommundirektörens uppdrag varvid olika kompetenser, däribland från miljö- och hälsoskyddskontoret ska vara delaktiga.
-

Beslutet skickas till:

Göran Sandberg, Stora Wäsby Jaktklubb

Kommunledningskontoret

Miljö- och hälsoskyddskontoret

Stadsbyggnadskontoret

Teknik & Fastighet

Viltvårdarna

Bilaga 3 Resultat från workshop om viltvård den 19 juni 2013

Med gruppernas tillägg från workshopen den 19 juni 2013.

1. Kommunen ska informera allmänheten om viltvården via hemsidan.

- ➔ Vi ska vara öppna och allmänheten ska ha insyn i verksamheten med viltvården
- ➔ Tryggt och säkert med kompetenta viltvårdare
- ➔ Information ges och ajourhålls via ansvarig tjänsteman på kontoret för samhällsbyggnad

Tillägg från workshop: Ja, via hemsidan. Kan finnas andra aktiva sociala medier, t ex Facebook. Direkt information till allmänheten på plats ges av jaktledaren (viltvårdare).

2. Allmänheten ska kunna rapportera observationer om vilt via Väsby Direkt.

- ➔ Väsby Direkt ska ringa till handläggare på miljö- och hälsoskyddskontoret (skadedjur som blivit olägenhet enligt miljöbalken) eller handläggare på kontoret för samhällsbyggnad (avser viltärenden på det kommunala markinnehavet)
- ➔ Väsby Direkt har telefonnummer till Stockholms katthem 08-744 37 61 eller Viltrehabilitering.

Tillägg från workshop: Ja, allmänheten ska kontakta Väsby Direkt. Väsby Direkt ska inte lämna ut viltvårdarnas journalnummer till allmänheten. Allmänheten kan använda felanmälan i icke akuta ärenden.

3. Kommunikation med media sker via ansvarig tjänsteman på kommunen.

- ➔ Kommunikation med media sker via ansvarig tjänsteman på samhällsbyggnadskontoret eller ansvarig tjänsteman på miljö- och hälsoskyddskontoret.

Tillägg från workshop: Ja, instämmer

4. Uppdraget kräver att viltvårdarna ska ha erforderlig utbildning och erfarenhet för att kvalitetssäkra verksamheten så att den bedrivs på ett säkert sätt.

- ➔ Allmänheten ska kunna känna sig trygg och säker
- ➔ KS beslut om utbildning ligger till grund

Annan utbildning kan tillkomma t. e. x. Utbildning sker i Stockholmspolisens regi om vad som erfordras för avlivning av djur med enhandsvapen inom detaljplanerat område eller i kommunen och farligt arbete vid väg.

Tillägg från workshop: Viktigt att viltvårdarnas fortbildning ajourhålls. Viltvårdarnas utbildning ska finnas dokumenterad hos ansvarig tjänsteman på kontoret för samhällsbyggnad. Allmänheten ska uppleva att det känns tryggt med viltvårdarna i skogen.

5. Viltstammarna dvs. antalet djur inom ett bestämt område bör regleras till en för trafiken, jord- och skogsbruket och andra intressen rimlig nivå.

- ➔ Regleras i viltvårdsplanen genom årlig planering
- ➔ Med hänsyn till klagomål och viltolycksstatistiken
- ➔ Undvika att det uppstår störningar och intressekonflikter så det inte blir olägenheter

Tillägg från workshop: Ja. Årlig uppföljning av verksamheten redovisas i början av juni till kommunstyrelsen och till kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott. Inte bara reglering av viltstammen utan även förebyggande åtgärder, t ex viltstängsel, för att undvika störningar. Hänsyn ska tas till allmänhetens intressen, t ex friluftens intressen.

6. Vilt behöver skjutas av på kommunens markinnehav i förebyggande syfte för att bland annat öka säkerheten utmed vägarna i kommunen.

- Därför att statistiken visar 200 viltolyckor från januari 2010 och fram till nu
- >1 olycka per vecka
- Kartan visar var dessa olyckor sker. Även i tätorten.

Tillägg från workshop: Ja. Praktiska rutiner mellan viltvårdarna och kontoret för samhällsbyggnad behöver tas fram, t ex tvätt av bilar och transport av balar med viltfoder. Ska vara god balans i populationen, med friska djur.

7. Vildsvinsstammen ska hållas på en minimal nivå på kommunens markinnehav eftersom det är en stor risk för skador på allmänhetens egendom.

- Undvika explosion av vildsvinsstammen

Tillägg från workshopen: Ja. Istället ska kommunen fokusera på att hålla efter stammen och undvika explosion.

8. Vid särskilt riktade insatser kan viltvårdarna ta hjälp av jägare med motsvarande erfarenhet och kompetens för att lösa uppgiften på ett snabbt, säkert och effektivt sätt. Detta sker efter beslut från ansvarig tjänsteman på kontoret för samhällsbyggnad.

- Vilt- och skadedjursgruppen samordnar och är ansvariga jaktledare

Tillägg från workshopen: Samverkan med andra markägare inom och utom kommunen. Bra om fler viltvårdare kan rekryteras till föreningen VSG. Samverkan med andra kommuners viltvårdare som har motsvarande erfarenhet och kompetens som viltvårdarna i kommunen. Insatserna ska dokumenteras och det ska finnas beslut av ansvarig tjänsteman vid planerade insatser. Vid akuta åtgärder får viltvårdarna agera utan beslut men då ska viltvårdarna, så snart som möjligt i efterhand, rapportera och dokumentera till ansvarig tjänsteman i kommunen.

9. Viltvårdarna ska följa de beslut som tas av länsstyrelsen och verkställa beslutad avskjutning.

- I tätorten är älgarna en stor trafikolycksrisk och kan göra skada

Tillägg från workshop: Ja. Även andra myndigheters beslut ska följas, t ex beslut från Jordbruksverket som kan gälla exempelvis avskjutning av vildsvin.

10. För att fullfölja kommunens uppdrag måste avskjutning kunna ske under lämpliga tider.

- Avskjutning kan därför förekomma på lördagar, söndagar och helgdagar.
- Enligt länsstyrelsens reservatsföreskrifter får jakt inte bedrivas lördag, söndag eller heldag på fastigheten Sättra 1:4 (Sättra Gårds Naturresevat).

Tillägg från workshop: Ja. Hemsidan informerar om jakt på kommunens mark och tiderna för jakten. Helgförbudet som gäller Sättra naturreservat – undersöks om dispens kan ges för jakt på lördag-söndag och helgdag. Avvägning ska ske så att hänsyn tas till allmänhetens rörliga friluftsliv.

11. Kött från älg, dovhjort, rådjur och vildsvin tillfaller viltvårdarna.

- Därför att viltvårdarna lägger ned ca 1000 timmar tillsammans på årsbasis.
- Viltvårdarna har jour dygnet runt, året runt
- Om köttet ska säljas måste det hanteras enligt livsmedelslagen
- Övervägande del är kadaver och är inte tjänligt som människoföda.
- Även licensfälda djur kan vara skadade eller sjuka och är otjänliga som människoföda.

Tillägg från workshopen: Ja, instämmer. Påståendet har kortats ned se ovan.

12. Rapportering av insatser och utfall sker till ansvariga tjänstemän på respektive kontor på kommunen.

- Rapportmall tas fram

Tillägg från workshop: Någon form av uppföljning och utvärdering inom en viss tid ska göras av ansvarig tjänsteman på kontoret för samhällsbyggnad. Avrapportering sker i juni till kommunstyrelsen och till kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott.